

ЈОДОТ ИМА НАЈВАЖНА УЛОГА

Д-Р ТАТЈАНА ЈОСИФОВСКА

специјалист по нуклеарна медицина
ПЗУ Тиреомедика (специјалистичка
ординација по нуклеарна медицина)

Недостиг од јод во исхраната, вродени нарушувања во метаболизмот на јодот, хипертиреоза, бременост, одредени лекови и храна се причини за зголемување на широката жлезда и за појава на гушавост

Гуша (струма) претставува зголемена тироидна жлезда при што нема нарушување на функцијата на тироидната жлезда. Недостиг од јод во исхраната, вродени нарушувања во метаболизмот на јодот, пубертет, бременост, одредени лекови и храна се причини за зголемување на тироидната жлезда и за појава на гушавост. Гушата се јавува четирипати почесто кај женскиот пол.

Струмата може да биде ендемска или спорадична. Најчеста причина

за ендемска гуша е јодниот дефицит, кој се смета за главен светски здравствен проблем. Тој предизвикува сложени нарушувања предизвикани од јоден дефицит: гушавост, ендемски кретенизам, од 200 до 500 пати зголемена зачестеност на неонатален хипотироидизам, зголемена инциденција на агресивни форми на тироиден канцер, а недостиг од јод во текот на феталниот развој има последици врз развојот

ГУШАТА МОЖЕ ДА ДОВЕДЕ ДО ТЕШКО ГОЛТАЊЕ

Поради притисок на гушата на душникот се јавува отежнато дишење, а притисок на хранопроводот води до тешкотии при голтање, особено цврста храна. Притисокот на нервите врз гласните жици води до промена на гласот (рапавост, задебеленост). Доколку гушата се спушти кон градниот кош и врши притисок на венскиот систем, се појавува проширување на вените во вратот.

на мозокот на фетусот. Спорадичните струми се генерално без симптоми и се случаен наод при клинички преглед или при опсервација на регијата на вратот. Причината за нивно појавување често е непозната. Јазли што можат да се почувствуваат со допир имаат пет до шест отсто од луѓето на 60-годишна возраст, но при ултрасонографски преглед кај 50 отсто од луѓето се откриваат мали јазли без можност да се допрат. Постојат различни при-

тирозол), анти-депресиви (литиум), лекови за хронични белодробни болести (јод експекторанси).

- храна - соја, просо, касава (зелјести растенија) што содржат струмогени супстанции
- дисхормоногенеза
- се јавува при нарушена синтеза на тироидни хормони поради генетски недостиг од ензими неопходни за хормонска биосинтеза
- радијацииска експозиција
- зрачење на главата и на вратот во детството резултира со бенигни или малигни јазли на тироидната жлезда.

При постоење струма со повеќе јазли најважно е да се исклучи постоење на тироиден карцином, а тоа е можно со изведување тенкоишлена биопсија. Лекувањето на ендемската гуша се состои од тироидни хормони за да се предизвика потиснување на тиреостимулирачкиот хормон. Со тоа се постигнува значително намалување на дифузните гуши, а ефектот е минимален или изостанува кај струмите со јазли.

Гушавоста е, обично, семејна болест, така што и другите членови на семејството треба да направат испитувања за да се исклучи постоење на струма.

чини за појава на гуша кај која нема промена на нивото на хормони на тироидната жлезда:

- јоден дефицит
- гуша се јавува при умерено внесување јод (под 50 микрограма дневно)
- јоден експец
- појавување гуша поради зголемено внесување јод е реткост и најчесто се јавува при претходно постоење автоимунa тироидна болест.
- струмогени супстанции
- лекови - тиреостатици (пропилтиоурацил,